

Sygn. akt **III AUa 1202/20**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 marca 2022 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Marta Sawińska

Protokolant: Emilia Wielgus

po rozpoznaniu w dniu 2 marca 2022 r. w P. na posiedzeniu niejawnym

sprawy **J. J.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.**

o wysokość emerytury

na skutek apelacji J. J.

od wyroku Sądu Okręgowego w Zielonej Górze

z dnia 18 września 2020 r. sygn. akt IV U 1145/18

oddala apelację.

sędzia Marta Sawińska

UZASADNIENIE

Decyzją z 29.04.2016 r., znak: (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. odmówił ubezpieczonemu J. J. prawa do przeliczenia emerytury, podając, że decyzje o przyznaniu emerytur o symbolu ENMS, ENS i ENM oraz decyzje o ponownym ustaleniu kapitału początkowego zostały wydane prawidłowo, a wykazane kwoty widnieją w prawidłowych wysokościach.

Odwołanie od powyższych decyzji złożył J. J., w odwołaniu wniósł o jej zmianę poprzez przyznanie prawa do emerytury ustawowej z prawidłowo przeliczonym kapitałem początkowym i prawidłowo zwaloryzowanymi składnikami zaewidencjonowanymi na koncie do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje prawo do emerytury. Odwołujący się przedstawił stan faktyczny sprawy, zarzucając, że pozwany źle obliczył waloryzację składek i kapitału początkowego. Z wyliczeń ubezpiezonego wynika, że emerytura powinna wynieść 3560,17 zł brutto.

Postanowieniem z 01.08.2016 r., sygn. akt IV U 1813/16, Sąd Okręgowy w Zielonej Górze, Wydział IV Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, odrzucił odwołanie.

Wskutek zażalenia ubezpiezonego, postanowieniem z 08.12.2016 r., sygn. akt III AUz 267/16, Sąd Apelacyjny w Poznaniu, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, uchylił zaskarżone postanowienie i sprawę przekazał Sądowi Okręgowemu w Zielonej Górze do dalszego prowadzenia.

Wyrokiem z 22.02.2017 r., sygn. akt IV U 3108/16, Sąd Okręgowy w Zielonej Górze, Wydział IV Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że organ rentowy ponownie przeliczy emeryturę ubezpieczonego, znak: (...), przyznaną z uwagi na osiągnięcie wieku emerytalnego.

W uzasadnieniu Sąd Okręgowy stwierdził, że wydruk z portalu PUE ZUS może świadczyć o uchybieniach organu rentowego przy ustalaniu prawa do emerytury o symbolu (...). Przeliczając emeryturę o znaku ENS należy także wziąć pod uwagę wyliczenia dotyczące wysokości emerytury ujęte na portalu PUE ZUS i kwoty składki zaewidencjonowanej na koncie z uwzględnieniem waloryzacji – 107 796,15 zł podanej w decyzji z 25.09.2014 r., znak: (...).

Wskutek apelacji organu rentowego, wyrokiem z 21.06.2018 r., Sąd Apelacyjny w Poznaniu, Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, uchylił zaskarżony wyrok Sądu Okręgowego z 22.02.2017 r. i sprawę przekazał Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania.

W uzasadnieniu Sąd Apelacyjny podał, że sąd I instancji zaniechał zbadania podstawy żądania określonej we wniosku, a tym samym nie orzekł co do istoty sprawy. Nierozpoznanie istoty sprawy oznacza nierozpoznanie merytoryczne przez sąd I instancji zgłoszonego w sprawie roszczenia i zaniechanie zbadania materialnej podstawy żądania, które zostało zawarte przez odwołującego się we wniosku z 17.03.2016 r. Sąd I instancji błędnie uznał, że intencją ubezpieczonego, który zainicjował niniejsze postępowanie 21.03.2016 r., było uruchomienie procedury z art. 114 ust. 1 ustawy z 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Sąd Apelacyjny przypomniał, że w omawianym wniosku z 17.03.2016 r. ubezpieczony podniósł szereg zarzutów, które dotyczyły wysokości przyznanej mu emerytury. W treści pisma powołał argumenty merytoryczne i sposób wyliczenia wysokości emerytury, w której ostatecznie powinna mu być wypłacana. Na etapie postępowania pierwszoinstancyjnego podniósł również twierdzenia przemawiające za koniecznością dokonania przez organ rentowy wyrównania świadczenia za okres od 19.06.2014 r. do chwili obecnej.

Rozpoznając ponownie sprawę, sąd I instancji rozpozna sprawę w granicach wynikających z treści żądania strony, zawartego we wniosku z 17.03.2016 r.

Wyrokiem z 18.09.2020 r. sygn. akt IV U 1145/18 (poprzednio IV U 1813/16) Sąd Okręgowy w Zielonej Górze oddalił odwołanie.

Powyższy wyrok zapadł w oparciu o następujące ustalenia faktyczne i rozważania prawne:

Ubezpieczony J. J., urodzony (...), złożył organowi rentowemu wniosek o ustalenie kapitału początkowego 04.04.2003 r.

Decyzją z 20.09.2004 r., znak: (...), pozwany ustalił kapitał początkowy na 01.01.1999 r.

Do ustalenia wartości kapitału początkowego Zakład przyjął podstawę wymiaru kapitału początkowego w kwocie 1992,74 zł.

Do obliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego oraz obliczenia wskaźnika wysokości tej podstawy przyjęto przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 10 kolejnych lat kalendarzowych, tj. od 01.01.1983 r. do 31.12.1992 r. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wyniósł 163,22%.

Podstawę wymiaru kapitału początkowego ustalono w wyniku pomnożenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru wynoszącego 163,22% przez kwotę 1 220,89 zł, tj. kwotę bazową.

Zakład uwzględnił okresy składkowe – łącznie 29 lat, 4 miesiące i 17 dni, tj. 352 miesiące.

Kapitał początkowy wyliczony przez pozwanego na 01.01.1999 r. wyniósł 213 228,07 zł.

Decyzją z 23.11.2010 r., znak: (...), w wyniku weryfikacji akt, pozwany ponownie ustalił wartość kapitału początkowego na 01.01.1999 r.

Do ustalenia wartości kapitału początkowego Zakład przyjął podstawę wymiaru kapitału początkowego w kwocie 1 999,45 zł.

Do obliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego oraz obliczenia wskaźnika wysokości tej podstawy przyjęto przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 10 kolejnych lat kalendarzowych, tj. od 01.01.1983 r. do 31.12.1992 r. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wyniósł 163,77%.

Podstawę wymiaru kapitału początkowego ustalono w wyniku pomnożenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru wynoszącego 163,77% przez kwotę 1 220,89 zł, tj. kwotę bazową.

Zakład uwzględnił okresy składkowe – łącznie 29 lat, 4 miesiące i 17 dni, tj. 352 miesiące.

Kapitał początkowy wyliczony przez pozwanego na 01.01.1999 r. wyniósł 213 763,11 zł.

Decyzją z 13.06.2011 r., znak: (...), wobec nabycia przez ubezpieczonego prawa do emerytury od 01.11.2010 r., na podstawie art. 185 ustawy z 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, pozwany ponownie ustalił kapitał początkowy na 01.01.1999 r.

Wartość kapitału początkowego uległa przeliczeniu poprzez dodanie do okresów składkowych okresu równego różnicy pomiędzy wiekiem emerytalnym a faktycznym wiekiem przejścia na emeryturę (z dokładnością do pełnego miesiąca), tj. 3 lata, 3 miesiące, tj. 39 miesięcy i wyniosła 231 440,33 zł.

Decyzją z 15.06.2011 r., znak: (...), po rozpatrzeniu wniosku ubezpieczonego z 29.10.2010 r., pozwany przyznał emeryturę według art. 184 ustawy z 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych od 01.11.2010 r. Decyzja została wydana w ramach wykonania wyroku tutejszego Sądu Okręgowego z 15.03.2011 r., sygn. akt IV U 146/11.

Podstawę obliczenia emerytury stanowiła kwota składek na ubezpieczenie emerytalne oraz kapitału początkowego z uwzględnieniem waloryzacji składki i kapitału początkowego zewidencjonowanych na koncie do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury. Emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia emerytury przez średnie dalsze trwanie życia, dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę. Przy ustalaniu wysokości emerytury dla osób nabywających prawo do emerytury w wieku niższym niż 65 lat (mężczyzna), kapitał początkowy podlegał przeliczeniu poprzez dodanie do okresów składkowych okresu równego różnicy pomiędzy wiekiem emerytalnym wynoszącym 65 lat (mężczyzna) a faktycznym wiekiem przejścia na emeryturę.

Kwota składki zewidencjonowana na koncie z uwzględnieniem waloryzacji wyniosła 95 653,08 zł.

Kwota zwaloryzowanego kapitału początkowego wyniosła 604 580,81 zł.

Wyliczona kwota emerytury wyniosła 3 013,05 zł.

Emerytura po waloryzacji od 01.03.2011 r. wyniosła 3 106,45 zł.

Decyzją z 15.06.2011 r., znak: (...), pozwany, po rozpatrzeniu wniosku z 29.10.2010 r., przyznał emeryturę według art. 184 ustawy z 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych od 01.11.2010 r., tj. od daty określonej w wyroku sądu.

Obliczając wysokość emerytury zgodnie z art. 53 ww. ustawy, do ustalenia podstawy wymiaru emerytury przyjęto przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu

ubezpieczenia od 1973 r. do 1994 r. oraz wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wynoszący 152,27%. Podstawa wymiaru obliczona przez pomnożenie wskaźnika wysokości podstawy przez kwotę bazową 2 716,71 zł wyniosła 4 136,73 zł. Do ustalenia wysokości emerytury Zakład uwzględnił okresy składkowe – 41 lat, 1 miesiąc i 8 dni, tj. 493 miesiące, oraz nieskładkowe – 1 miesiąc i 11 dni, tj. 1 miesiąc. Wysokość emerytury została obliczona na kwotę 2 863,92 zł.

Obliczając wysokość emerytury zgodnie z art. 26 ww. ustawy, Zakład przyjął, że podstawę obliczenia emerytury stanowiła kwota składek na ubezpieczenie emerytalne oraz kapitału początkowego z uwzględnieniem waloryzacji składki i kapitału początkowego zewidencjonowanych na koncie do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury. Emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia emerytury przez średnie dalsze trwanie życia, dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę. Przy ustalaniu wysokości emerytury dla osób nabywających prawo do emerytury w wieku niższym niż 65 lat (mężczyzna), kapitał początkowy podlegał przeliczeniu poprzez dodanie do okresów składkowych okresu równego różnicy pomiędzy wiekiem emerytalnym wynoszącym 65 lat (mężczyzna) a faktycznym wiekiem przejścia na emeryturę. Kwota składki zewidencjonowana na koncie z uwzględnieniem waloryzacji wyniosła 95 653,08 zł. Kwota zwaloryzowanego kapitału początkowego wyniosła 604 580,81 zł. Wyliczona kwota emerytury wyniosła 3 013,05 zł.

Obliczając wysokość emerytury zgodnie z art. 183 ww. ustawy, pozwany przyjął, że wobec osiągnięcia wieku uprawniającego do emerytury w 2009 r., wysokość emerytury od 01.11.2010 r. wynosi 80% emerytury obliczonej na podstawie art. 53 ww. ustawy (2 291,14 zł) oraz 20% emerytury obliczonej na podstawie art. 26 ww. ustawy (602,61 zł), łącznie 2 893,75 zł. Emerytura po waloryzacji od 01.03.2011 r. przysługuje w kwocie 2 983,46 zł.

Zakład nie podjął wypłaty emerytury obliczonej zgodnie z art. 183, ponieważ jej wysokość była mniej korzystna, niż kwota emerytury obliczonej zgodnie z art. 26, tj. według decyzji o symbolu ENS.

Decyzją z 22.11.2013 r., znak: (...), po rozpatrzeniu wniosku ubezpieczonego z 08.10.2013 r. o uwzględnienie w wysokości emerytury składek na ubezpieczenie emerytalne, pozwany przeliczył emeryturę od 01.10.2013 r., tj. od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek.

Emeryturę ustaloną w kwocie 3 320,78 zł zwiększono o kwotę wynikającą z podzielenia składek zewidencjonowanych na koncie po dniu ponownego ustalenia wysokości emerytury do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc zgłoszenia wniosku o ponowne ustalenie wysokości emerytury, z uwzględnieniem ich waloryzacji, przez średnie dalsze trwanie życia ustalone dla wieku ubezpieczonego w dniu złożenia wniosku, tj. 08.10.2013 r. Przyrost składek ustalony na 01.11.2013 r. wyniósł 2 686,74 zł. Wysokość emerytury po przeliczeniu składek wyniosła 3 320,78 zł.

Decyzją z 22.11.2013 r., znak: (...), po rozpatrzeniu wniosku ubezpieczonego z 08.10.2013 r. o uwzględnienie w wysokości emerytury składek na ubezpieczenie emerytalne, pozwany przeliczył emeryturę od 01.10.2013 r., tj. od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek.

Emeryturę ustaloną w kwocie 3 189,89 zł zwiększono o kwotę wynikającą z podzielenia składek zewidencjonowanych na koncie po dniu ponownego ustalenia wysokości emerytury do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc zgłoszenia wniosku o ponowne ustalenie wysokości emerytury, z uwzględnieniem ich waloryzacji, przez średnie dalsze trwanie życia ustalone dla wieku ubezpieczonego w dniu złożenia wniosku, tj. 08.10.2013 r. Przyrost składek ustalony na 01.11.2013 r. wyniósł 2 686,74 zł. Wysokość emerytury po przeliczeniu składek wyniosła 3 189,89 zł.

Emerytura ustalona tą decyzją została zawieszona jako świadczenie mniej korzystne.

W dniu 20.05.2014 r. ubezpieczony złożył wniosek o emeryturę.

Decyzją z 07.07.2014 r., znak: (...), pozwany po rozpatrzeniu ww. wniosku przyznał ubezpieczonemu zaliczkę na poczet przysługującej emerytury według art. 24 ustawy z 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń

Spółecznych od 19.06.2014 r., tj. od osiągnięcia wieku emerytalnego. Kwota świadczenia została ustalona w wysokości zaliczkowej, w kwocie dotychczas pobieranej emerytury, tj. 3 373,91 zł.

Decyzją z 15.09.2014 r., znak: (...), z urzędu, pozwany ponownie ustalił wartość kapitału początkowego na 01.01.1999 r.

Do ustalenia wartości kapitału początkowego Zakład przyjął podstawę wymiaru kapitału początkowego w kwocie 1 999,45 zł, ustaloną w decyzji z 13.06.2011 r. o ponownym ustaleniu kapitału początkowego.

Zakład uwzględnił okresy składkowe – łącznie 29 lat, 4 miesiące i 17 dni, tj. 352 miesiące.

Kapitał początkowy wyliczony przez pozwanego na 01.01.1999 r. wyniósł 214 118,41 zł.

Decyzją z 25.09.2014 r., znak: (...), po rozpatrzeniu wniosku z 20.05.2014 r., pozwany przyznał ubezpieczonemu emeryturę wg art. 24 ustawy z 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych od 19.06.2014 r., tj. od osiągnięcia wieku emerytalnego.

Obliczając wysokość emerytury zgodnie z art. 53 ww. ustawy, do ustalenia podstawy wymiaru emerytury przyjęto przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu ubezpieczenia od 1973 r. do 1994 r. oraz wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wynoszący 152,27%. Podstawa wymiaru obliczona przez pomnożenie wskaźnika wysokości podstawy wymiaru przez kwotę bazową 3 191,93 zł wyniosła 4 860,35 zł. Do ustalenia wysokości emerytury Zakład uwzględnił okresy składkowe – 41 lat, 4 miesiące i 26 dni, tj. 496 miesięcy, oraz nieskładkowe – 1 miesiąc i 11 dni, tj. 1 miesiąc. Wartość emerytury została obliczona na kwotę 3 380,45 zł.

Obliczając wysokość emerytury zgodnie z art. 26 ww. ustawy, Zakład przyjął, że podstawę obliczenia emerytury stanowiła kwota składek na ubezpieczenie emerytalne oraz kapitału początkowego z uwzględnieniem waloryzacji składki i kapitału początkowego zewidencjonowanych na koncie do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury. Podstawa obliczenia emerytury podlega pomniejszeniu o kwotę stanowiącą sumę kwot pobranych emerytury, w wysokości przed odliczeniem zaliczki na podatek dochodowy i składki na ubezpieczenie zdrowotne. Emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia emerytury przez średnie dalsze trwanie życia, dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę. Kwota składki zewidencjonowana na koncie z uwzględnieniem waloryzacji wyniosła 107 796,15 zł. Kwota zwaloryzowanego kapitału początkowego wyniosła 609 015,75 zł. Suma kwot pobranych emerytur wyniosła 137 316,48 zł. Wyliczona kwota emerytury wyniosła 2 762,13 zł.

Obliczając wysokość emerytury zgodnie z art. 183 ww. ustawy, pozwany przyjął, że wobec osiągnięcia wieku uprawniającego do emerytury w 2014 r., wysokość emerytury od 19.06.2014 r. wynosi 20% emerytury obliczonej na podstawie art. 53 ww. ustawy (676,09 zł) oraz 80% emerytury obliczonej na podstawie art. 26 ww. ustawy (2 209,70 zł), łącznie 2 885,79 zł.

Zakład stwierdził, że emerytura ustalona niniejszą decyzją nie będzie wypłacana, ponieważ jest świadczeniem mniej korzystnym.

Decyzją z 20.10.2014 r., znak: (...), wobec nabycia przez ubezpieczonego prawa do emerytury od 01.11.2010 r., pozwany przeliczył kapitał początkowy na podstawie art. 185 ustawy z 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i ustalił jego wartość na 01.01.1999 r.

Do ustalenia wartości kapitału początkowego Zakład przyjął podstawę wymiaru kapitału początkowego w kwocie 1 999,45 zł, ustaloną w decyzji z 13.06.2011 r. o ponownym ustaleniu kapitału początkowego.

Zakład uwzględnił okresy składkowe – łącznie 29 lat, 4 miesiące i 17 dni, tj. 352 miesiące, okres składkowy dodany na podstawie ww. art. 185 równy różnicy pomiędzy wiekiem emerytalnym (65 lat) a faktycznym wiekiem przejścia na emeryturę (ustalony w pełnych miesiącach): 3 lata, 3 miesiące, tj. 39 miesięcy.

Kapitał początkowy ustalony przez organ rentowy na 01.01.1999 r. wyniósł 231 795,63 zł.

Decyzją z 23.10.2014 r., znak: (...), po rozpatrzeniu wniosku z 20.05.2014 r. i po ponownym ustaleniu wartości kapitału początkowego decyzją z 20.10.2014 r., pozwany przeliczył emeryturę od 01.05.2014 r., tj. od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek.

Obliczając wysokość emerytury zgodnie z art. 53 ustawy z 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, pozwany otrzymał takie same rezultaty, jak w przypadku decyzji z 15.06.2011 r., znak: (...).

Obliczając wysokość emerytury zgodnie z art. 26 ww. ustawy, Zakład przyjął, że podstawę obliczenia emerytury stanowiła kwota składek na ubezpieczenie emerytalne oraz kapitału początkowego z uwzględnieniem waloryzacji składki i kapitału początkowego zewidencjonowanych na koncie do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury. Emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia emerytury przez średnie dalsze trwanie życia, dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę. Kwota składki zewidencjonowana na koncie z uwzględnieniem waloryzacji wyniosła 96 460,19 zł. Kwota zwaloryzowanego kapitału początkowego wyniosła 605 508,92 zł. Wyliczona kwota emerytury wyniosła 3 020,52 zł.

Obliczając wysokość emerytury zgodnie z art. 183 ww. ustawy, pozwany przyjął, że wobec osiągnięcia wieku uprawniającego do emerytury w 2009 r., wysokość emerytury od 01.11.2010 r. wynosi 80% emerytury obliczonej na podstawie art. 53 ww. ustawy (2 291,14 zł) oraz 20% emerytury obliczonej na podstawie art. 26 ww. ustawy (604,10 zł), łącznie 2 895,24 zł. Emerytura po waloryzacji od 01.03.2014 r. przysługuje w kwocie 3 241,78 zł.

Zakład nie podjął wypłaty emerytury obliczonej zgodnie z art. 183, ponieważ jej wysokość była mniej korzystna, niż kwota emerytury obliczonej zgodnie z art. 26, tj. według decyzji o symbolu ENS.

Decyzją z 23.10.2014 r., znak: (...), pozwany, po rozpatrzeniu wniosku z 20.05.2014 r. i po ponownym ustaleniu kapitału początkowego decyzją z 20.10.2014 r., przeliczył emeryturę od 01.05.2014 r., tj. od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek.

Podstawę obliczenia emerytury stanowiła kwota składek na ubezpieczenie emerytalne oraz kapitału początkowego z uwzględnieniem waloryzacji składki i kapitału początkowego zewidencjonowanych na koncie do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury. Emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia emerytury przez średnie dalsze trwanie życia, dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę.

Kwota składki zewidencjonowana na koncie z uwzględnieniem waloryzacji wyniosła 96 460,19 zł.

Kwota zwaloryzowanego kapitału początkowego wyniosła 605 508,92 zł.

Wyliczona kwota emerytury wyniosła 3 020,52 zł.

Emerytura po waloryzacji od 01.03.2014 r. wyniosła 3 378,27 zł.

21.03.2016 r. ubezpieczony złożył organowi rentowemu wniosek o ponowne przeliczenie emerytury, wskazując, że wnosi o przeliczenie emerytury z art. 184 ustawy z 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych „na emeryturę tzw. wiekową” (powszechną). Ubezpieczony przedstawił swoje wyliczenia w zakresie tego, jak wysoka powinna być jego emerytura. Przedstawił uchybienia, których jego zdaniem dopuścił się organ rentowy. Nie wzięto pod uwagę, że zgodnie z art. 7 ust. 11 ustawy emerytalnej, pobieranie emerytury jest okresem nieskładkowym 0,7%. Żle obliczono – powinno być 80% z art. 53 i 20% z art. 26. Ubezpieczony domagał się ponownego przeliczenia emerytury z prawidłowo przeliczonym kapitałem początkowym i prawidłową waloryzacją.

Wniosek ten skutkował wydaniem przez organ rentowy zaskarżonej w niniejszej sprawie decyzji.

Decyzją z 31.05.2016 r., znak: (...), pozwany po rozpatrzeniu wniosku z 31.03.2016 r. odmówił wszczęcia postępowania w sprawie, podając, że nie zostały ujawnione żadne nowe okoliczności nieznane organowi rentowemu w chwili wydania decyzji o przyznaniu emerytury o symboli ENS z 15.06.2011 r.

Na portalu PUE ZUS w lipcu 2014 r. została ujawniona wysokość emerytury ubezpieczonego o znaku (...) na 19.06.2014 r. z podaniem daty decyzji i jego rachunku. Wysokość emerytury na 19.06.2014 r. wynosiła kwotę 3 560,17 zł.

Kwota emerytury powszechnej przysługującej ubezpieczonemu jest niższa niż kwota emerytury przyznanej w obniżonym wieku, zatem organ rentowy prawidłowo podjął wypłatę emerytury w obniżonej wieku jako świadczenia korzystniejszego.

Organ rentowy prawidłowo obliczał emeryturę przyznaną w obniżonym wieku pod kątem obowiązujących przepisów, uwzględniając zmiany wprowadzone do ustawy z 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, w tym dokonywał waloryzacji przy zastosowaniu ogłoszonych wskaźników waloryzacyjnych, jak też prawidłowo obliczał emeryturę powszechną pod kątem obowiązujących przepisów.

Organ rentowy na potrzeby wyliczenia kapitału początkowego prawidłowo ustalił okres składkowy, dodatkowy okres uzupełniający zaliczany do okresu składkowego, wskaźnik WWPW oraz prawidłowo przeliczył w ramach waloryzacji, co sprowadza się do tego, że ustalił wartość kapitału początkowego wraz z uwzględnieniem waloryzacji w prawidłowej kwocie przyjmowanej w wysokości emerytury w obniżonym wieku.

W kwestii zewidencjonowanych składek po ich zwaloryzowaniu, przyjmowanych do świadczenia emerytalnego w obniżonym wieku o symbolu ENS i ENMS – występują różnice pomiędzy wyliczeniami prawidłowymi a wyliczeniami organu. Tym samym niezgodność występuje w wyliczonych kwotach tych świadczeń, przy czym za każdym razem świadczenie o symbolu ENMS jest niższe, tym samym podlega zawieszeniu. Natomiast zgodność zachodzi w zaewidencjonowanych składkach po ich waloryzacji i w wysokości świadczenia – emerytury powszechnej, lecz jej kwota na 19.06.2014 r. wyliczona wg zasad art. 26 ustawy emerytalnej i wg zasad art. 183 tej ustawy – podlegają zawieszeniu, gdyż są niższe od kwoty emerytury przyznanej wcześniej w obniżonym wieku oznaczonej symbolem ENS.

W kwestii niezgodności w wysokości wypłacanego świadczenia o symbolu ENS – różnice są nieznaczne. Od października 2013 r. ustalona przez organ rentowy kwota tego świadczenia jest wyższa od wyliczonej prawidłowo. Różnice pomiędzy świadczeniem ustalonym przez ZUS a prawidłowym oscylują w granicach od 0,11 zł do 0,13 zł – z tych względów właściwe jest uznanie, że emerytura ENS jest należna w kwocie ustalonej przez organ rentowy. W związku z tym, na dzień wydania zaskarżonej decyzji z 29.04.2016 r., przysługuje ubezpieczonemu emerytura w obniżonym wieku (ENS) w kwocie 3 422,46 zł.

Kwoty składek po waloryzacji wyliczone prawidłowo w wyniku stosowanej metody zaokrąglania przy wyliczaniu systemem „ręcznym” mogą się nieznacznie różnić od ustaleń Zakładu metodą przyjmowaną przez system komputerowy ZUS.

Na podstawie tak ustalonego stanu faktycznego Sąd I instancji wydał zaskarżony wyrok, w którym oddalił odwołanie.

Na wstępie Sąd Okręgowy podkreślił, że zgodnie z zaleceniami Sądu Apelacyjnego istotne było rozstrzygnięcie dotyczące określenia prawidłowej wysokości przyznanego ubezpieczonemu świadczenia. Treść żądania ubezpieczonego ustalono na podstawie złożonego przez niego wniosku z 21.03.2016 r., a także stanowiska procesowego, w którym ubezpieczony precyzował swoje wnioski i zarzuty. We wniosku złożonym pozwanemu ubezpieczony domagał się ponownego przeliczenia emerytury z art. 184 ustawy z 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, zakwestionował sposób obliczenia tej emerytury, domagał się prawidłowych wyliczeń przy uwzględnieniu prawidłowego kapitału początkowego i z zastosowaniem waloryzacji. W postępowaniu sądowym wnosił o przyznanie prawa do emerytury powszechnej z prawidłowo przeliczonym kapitałem początkowym i prawidłowo zwaloryzowanymi składnikami zaewidencjonowanymi na koncie do końca miesiąca poprzedzającego

miesiąc, od którego przysługuje prawo do emerytury. Wnioskodawcy chodziło też o prawidłowe wyliczenie emerytury wiekowej od 19.06.2014 r. i wyrównania w kwocie 186,26 zł za każdy miesiąc.

Następnie Sąd Okręgowy przytoczył treść art. 25 ust. 1, art. 26 ust. 1, art. 183, art. 185 ust. 1, art. 173 ust. 2 oraz art. 174 ust. 1 ustawy z 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

W dalszej części Sąd Okręgowy podkreślił, że stan faktyczny sprawy w zakresie postępowań prowadzonych przez organ rentowy, treści wydawanych decyzji i wysokości świadczeń ustalanych przez ZUS wynikał z dokumentacji zawartej w aktach pozwanego. Autentyczność tej dokumentacji nie była kwestionowana przez żadną ze stron, a spór sprowadzał się do oceny prawidłowości wyliczeń dokonywanych przez pozwany organ emerytalno-rentowy.

Sąd I instancji wskazał, że na podstawie wydruku z portalu PUE ZUS ustalono, że ubezpieczony powziął informację o określonej kwocie swojej emerytury. Informację tę wykorzystywał jako argument w procesie, jednak sąd nie mógł oprzeć się na danych wynikających z wydruków. W celu obiektywnego ustalenia, czy wyliczenia Zakładu są prawidłowe, Sąd Okręgowy przeprowadził dowód z opinii biegłej z zakresu rachunkowości emerytalno-rentowej.

Z opinii tej wynika, że organ rentowy prawidłowo obliczał emeryturę przyznaną w obniżonym wieku pod kątem obowiązujących przepisów, w tym dokonywał waloryzacji przy zastosowaniu ogłoszonych wskaźników waloryzacyjnych, jak też prawidłowo obliczał emeryturę powszechną pod kątem obowiązujących przepisów. Prawidłowe są też wyliczenia w zakresie kapitału początkowego, dotyczące okresu składkowego, okresu uzupełniającego, przeliczenia wskaźnika WWPW w ramach waloryzacji.

Różnice występują natomiast w kwestii zewidencjonowanych składek po ich zwaloryzowaniu, przyjmowanych do świadczenia emerytalnego w obniżonym wieku o symbolu ENS i ENMS; przy czyn za każdym razem świadczenie o symbolu ENMS jest niższe, tym samym podlega zawieszeniu. Zgodność zachodzi w zaewidencjonowanych składkach po ich waloryzacji i w wysokości świadczenia – emerytury powszechnej.

Różnice w kwestii świadczenia o symboli ENS są nieznaczne; od października 2013 r. ustalona przez organ rentowy kwota tego świadczenia jest wyższa od wyliczonej przez biegłą. Sąd zatem zgadza się z biegłą, że właściwe jest uznanie, że emerytura ENS jest należna w kwocie ustalonej przez organ rentowy. W związku z tym, na dzień wydania zaskarżonej decyzji z 29.04.2016 r., przysługuje ubezpieczonemu emerytura w obniżonym wieku (ENS) w kwocie 3 422,46 zł.

Biegła wyjaśniła, że kwoty składek po waloryzacji wyliczone w wyniku stosowanej metody zaokrąglania przy wyliczaniu systemem „ręcznym” mogą się nieznacznie różnić od ustaleń Zakładu metodą przyjmowaną przez system komputerowy ZUS.

Sąd Okręgowy podkreślił, że w jego ocenie opinia biegłej stanowi w pełni wiarygodny materiał dowodowy.

Biegła wzięła pod uwagę wszystkie istotne w sprawie fakty, dotyczące przebiegu postępowań przed organem rentowym, rodzaju i wysokości przyznanych ubezpieczonemu świadczeń. Przedstawiła swoją metodologię, uwzględnione przepisy, z których wynikają zasady obliczania emerytur przysługujących ubezpieczonemu, kapitału początkowego i waloryzacji. Szczegółowo przedstawiła ustalenia na potrzeby wyliczenia emerytur - o symbolu ENS, ENMS i ENM. Kompleksowo zbadała prawidłowość działań pozwanego z zastosowaniem swojej wiedzy specjalistycznej, a jej opinia jest rzetelna, wyczerpująco uzasadniona i należyście uargumentowana.

Pozwany organ emerytalno-rentowy zgodził się z ustaleniami zawartymi w opinii biegłej.

Ubezpieczony nie zdołał podnieść wobec opinii żadnych przekonujących, merytorycznych zastrzeżeń (k. 229-231 akt sąd.). Przedstawił jedynie swoją własną wersję wyliczeń, niezasadnie polemizując z konkluzjami prawidłowo sporządzonej opinii.

W związku z tym, Sąd Okręgowy oparł się na ustaleniach biegłej i stwierdził, że emerytura przyznana wnioskodawcy nie została obliczona przez organ rentowy w sposób zaniżony.

Mając powyższe na względzie, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., Sąd Okręgowy oddalił odwołanie.

Apelację od powyższego wyroku wywiódł odwołujący J. J. zaskarżając go w całości i zarzucając mu naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. przez przekroczenie zasad swobodnej oceny dowodu polegającej na dokonaniu tej oceny z pominięciem dowodów i sprzeczności z oceną materiału dowodowego (opinii biegłej), nieprawidłowości ustalenia Sądu I instancji okoliczności stanu faktycznego skutkującą złą oceną materiału dowodowego przez ten Sąd.

Odwołujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku Sądu I instancji i uwzględnienie odwołania.

Organ rentowy w odpowiedzi na apelację wniósł o jej oddalenie.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Apelacja odwołującego J. J. była bezzasadna i podlegała oddaleniu.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, Sąd I instancji przeprowadził wyczerpujące postępowanie dowodowe, a zebrany materiał poddał wszechstronnej ocenie z zachowaniem granic swobodnej oceny dowodów, przewidzianej przez art. 233 § 1 k.p.c. Dokonując tej oceny, Sąd Okręgowy dokonał prawidłowej oceny materiału dowodowego w świetle zasady sędziowskiej oceny materiału dowodowego, wyczerpująco wskazując, które dowody uznał za wiarygodne i dlaczego, a które nie, co logicznie i spójnie uzasadnił. W wyniku powyższego, Sąd Okręgowy wyjaśnił wszystkie istotne okoliczności sprawy. Z uwagi na powyższe, w ocenie Sądu Apelacyjnego wszystkie ustalenia faktyczne, dokonane przez Sąd Okręgowy, znajdują oparcie w zgromadzonym materiale dowodowym, który Sąd I instancji właściwie ocenił na podstawie jego wszechstronnego rozważenia, polegającego na rzetelnej, bezstronnej ocenie wyników postępowania i ich prawidłowej interpretacji, przy uwzględnieniu zasad logicznego rozumowania i doświadczenia życiowego. Sąd Apelacyjny w pełni podziela i przyjmuje za własne prawidłowe ustalenia Sądu I instancji bez potrzeby ponownego ich przytaczania.

Odnosząc się zaś do podniesionego w apelacji zarzutu naruszenia prawa procesowego wskutek przekroczenia zasad swobodnej oceny dowodów i pominięciem dowodów zgłoszonych przez odwołującego, a w szczególności art. 233 § 1 k.p.c., wskazać należy, iż skuteczne postawienie zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. wymaga wykazania, że sąd dokonując oceny dowodów uchybił zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego, albowiem jedynie to może być przeciwstawione uprawnieniu sądu do dokonywania swobodnej oceny dowodów. Nie jest natomiast wystarczające przekonanie strony o innej, niż przyjął sąd, wadze (doniosłości) poszczególnych dowodów i ich odmiennej ocenie niż ocena sądu oraz wyprowadzania z nich odmiennych niż sąd wniosków. Tylko bowiem w przypadku, gdy brak jest logiki w wyprowadzaniu przez sąd wniosków z zebranego materiału dowodowego albo gdy wbrew zasadom doświadczenia życiowego sąd nie uwzględnia jednoznacznych praktycznych związków przyczynowo - skutkowych, przeprowadzona przez sąd ocena dowodów może być skutecznie podważona. Natomiast jeżeli z określonego materiału dowodowego sąd wyprowadza wnioski logicznie poprawne i zgodne z doświadczeniem życiowym, to ocena sądu nie narusza reguł swobodnej oceny dowodów (art. 233 § 1 k.p.c.) i musi się ostać. Nie jest więc wystarczającym uzasadnieniem zarzutu naruszenia normy art. 233 k.p.c. wyrażenie przez apelującego dezaprobaty dla oceny prezentowanej przez Sąd I instancji i przedstawienie własnej oceny dowodów. Strona skarżąca ma obowiązek wykazania naruszenia przez sąd zasad oceny dowodów wynikających z art. 233 k.p.c., a zatem wykazania, że sąd wywiódł z materiału procesowego wnioski sprzeczne z zasadami logiki lub doświadczenia życiowego, względnie pominął w swojej ocenie istotne dla rozstrzygnięcia wnioski wynikające z konkretnych dowodów.

Na gruncie niniejszej sprawy stwierdzić należy, iż apelujący powyższemu nie sprostał – stawiany przez niego zarzut naruszenia prawa procesowego, polegającego na przekroczeniu zasady swobodnej oceny dowodów wyrażonej w art. 233 § 1 k.p.c., przez dokonanie oceny dowodów w sposób sprzeczny z zasadami doświadczenia życiowego, stanowi

bowiem jedynie przedstawienie przez apelującego własnej oceny poszczególnych dowodów i wynikających z nich wniosków.

Jednocześnie Sąd Apelacyjny zwraca uwagę, że stan faktyczny sprawy w zakresie postępowań prowadzonych przez organ rentowy, treści wydawanych decyzji i wysokości świadczeń ustalanych przez ZUS wynikał z dokumentacji zawartej w aktach pozwanego. Co również istotne, autentyczność tej dokumentacji nie była kwestionowana przez żadną ze stron, a spór sprowadzał się do oceny prawidłowości wyliczeń dokonywanych przez pozwanego organ emerytalno-rentowy.

Zgodnie z art. 227 k.p.c. przedmiotem dowodu są fakty mające dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie. Według zaś art. 278 § 1 k.p.c. sąd może wezwać biegłego w celu zasięgnięcia jego opinii w wypadkach wymagających wiadomości specjalnych. Według doktryny i praktyki opinią biegłego jest osąd (wyrok SN z 08.11.1976 r., I CR 374/76, OSNC 1977, nr 10, poz. 187) o okolicznościach faktycznych, stanach lub zdarzeniach, do których poznania i wyjaśnienia wymagany jest określony zasób wiadomości specjalnych (wykraczających poza zakres wiadomości i doświadczenia życiowego ogółu osób inteligentnych i ogólnie wykształconych - wyrok SN z 08.05.2003 r., II KKN 39/01, LEX nr 78887) z różnych dziedzin, ułatwiający sądowi właściwą ocenę faktów i rozstrzygnięcie konkretnej sprawy (wyrok SN z 11.07.1969 r., I CR 140/69, OSNC 1970, nr 5, poz. 85 oraz wyrok SN z 20.01.1970 r., II PR 18/69, LEX nr 6652). W świetle stanowiska judykatury zadaniem biegłego nie jest ustalenie stanu faktycznego sprawy, lecz naświetlenie i umożliwienie wyjaśnienia przez sąd okoliczności z punktu widzenia posiadanych przez biegłego wiadomości specjalnych przy uwzględnieniu zebranego i udostępnionego mu materiału sprawy (wyrok SN z 11.07.1969 r., I CR 140/69, OSNC 1970, nr 5, poz. 85; wyrok SN z 19.12.2006 r., V CSK 360/06, LEX nr 238973; wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 18.10.2013 r., I ACa 663/13, LEX nr 1394210).

W ocenie Sądu Apelacyjnego Sąd Okręgowy słusznie przeprowadził dowód z opinii biegłej z zakresu rachunkowości emerytalno-rentowej. Z opinii tej wynika, że organ rentowy prawidłowo obliczał emeryturę przyznaną w obniżonym wieku pod kątem obowiązujących przepisów, w tym dokonywał waloryzacji przy zastosowaniu ogłoszonych wskaźników waloryzacyjnych, jak też prawidłowo obliczał emeryturę powszechną pod kątem obowiązujących przepisów. Prawidłowe są też wyliczenia w zakresie kapitału początkowego, dotyczące okresu składkowego, okresu uzupełniającego, przeliczenia wskaźnika WWPW w ramach waloryzacji. Różnice występują natomiast w kwestii zewidencjonowanych składek po ich zwaloryzowaniu, przyjmowanych do świadczenia emerytalnego w obniżonym wieku o symbolu ENS i ENMS; przy czym za każdym razem świadczenie o symbolu ENMS jest niższe, tym samym podlega zawieszeniu. Zgodność zachodzi w zaewidencjonowanych składek po ich waloryzacji i w wysokości świadczenia – emerytury powszechnej. Różnice w kwestii świadczenia o symbolu ENS są nieznaczące; od października 2013 r. ustalona przez organ rentowy kwota tego świadczenia jest wyższa od wyliczonej przez biegłą. Sąd zatem zgadza się z biegłą, że właściwe jest uznanie, że emerytura ENS jest należna w kwocie ustalonej przez organ rentowy. W związku z tym, na dzień wydania zaskarżonej decyzji z 29.04.2016 r., przysługuje ubezpieczonemu emerytura w obniżonym wieku (ENS) w kwocie 3 422,46 zł.

Biegła także wyjaśniła, że kwoty składek po waloryzacji wyliczone w wyniku stosowanej metody zaokrąglania przy wyliczaniu systemem „ręcznym” mogą się nieznacznie różnić od ustaleń Zakładu metodą przyjmowaną przez system komputerowy ZUS.

Jednocześnie – w ocenie Sądu Apelacyjnego – Sąd I instancji słusznie zwrócił uwagę, że Sąd nie mógł oprzeć się na danych wynikających z wydruków z portalu PUE ZUS – na które powoływał się odwołujący (przedstawiając je jako argumenty w sprawie) – wskazując że z tych wydruków ubezpieczony powziął informację o określonej kwocie swojej emerytury. Właśnie dlatego, aby wyjaśnić prawidłowość wyliczeń został przeprowadzony dowód z opinii biegłego sądowego z zakresu rachunkowości emerytalno-rentowej.

Sąd Apelacyjny zaznacza, że opinia biegłej sądowej była spójna, logiczna i w pełni uzasadniona, wskazano w niej zarówno podstawę prawną jak i sposób dokonania wyliczeń matematycznych. Tymczasem rozważania odwołującego zawarte w apelacji sprowadzają się do polemiki z opinią biegłej, która szczegółowo wyliczyła zarówno kapitał jak i

wysokość emerytury. Biegła udzieliła już wyczerpujących odpowiedzi na zarzuty odwołującego, natomiast odwołujący w dalszym ciągu wbrew stanowisku biegłej te zarzuty powtórzyła, poprzestając jedynie na twierdzeniach, że nie zgadza się z treścią opinii – nie wskazując przy tym merytorycznych zarzutów.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, uzasadnienie zawarte w apelacji, w odniesieniu do stawianego tam zarzutu, stanowi jedynie polemikę z ustaleniami Sądu I instancji, ponieważ skarżący poprzestał jedynie na własnej ocenie okoliczności. Apelacja nie zawiera jednak rzeczowych argumentów, które wskazywałyby na wadliwość rozumowania Sądu Okręgowego przy ocenie kwestionowanych dowodów. Wbrew twierdzeniom skarżącego, Sąd I instancji ocenił wszystkie przeprowadzone w postępowaniu dowody we wzajemnym powiązaniu ze sobą i wyjaśnił przesłanki dokonanej oceny. Zostały one przytoczone w uzasadnieniu Sądu I instancji. Wobec tego Sąd Apelacyjny, nie dostrzegając nieprawidłowości w ocenie dowodów, dokonanej przez Sąd Okręgowy, poczynione na jej podstawie ustalenia uznał za własne.

W tym stanie rzeczy, mając na uwadze obowiązujące przepisy oraz dane zawarte w aktach organu rentowego wskazał, że wysokość emerytury wnioskodawcy została obliczona prawidłowo i zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.

Reasumując, wyliczenie wysokości emerytury odwołującego J. J., z uwzględnieniem wysokości kapitału początkowego zostało dokonane przez organ rentowy zgodnie z obowiązującymi przepisami i na podstawie danych zawartych w aktach organu rentowego. Odwołujący nie przedłożył żadnych nowych dowodów, które miałyby wpływ na wysokość przyjętej przez organ rentowy wysokości składek emerytalnych zaewidencjonowanych na koncie. W niniejszej sprawie Sąd I instancji oparł się na pełnym materiale dowodowym, prawidłowo go ocenił i przyjął za podstawę poczynionych ustaleń faktycznych. Wyrok odpowiada prawu, a zarzuty apelacyjne odwołującego nie znajdują zatem uzasadnienia.

Wobec uznania, że zarzuty apelacyjne skarżącego J. J. były bezzasadne oraz mając na uwadze powyższe ustalenia faktyczne i rozważania prawne Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację.

sędzia Marta Sawińska